

Overleg Platform Samenwerkingsverbanden PO 18 & 19 september 2003 – Academie voor ICT, Zoetermeer

Aanwezig

organisatie *naam*

18 & 19 september

Digitaal Leren, regio Den Haag	Peter Molenaar
SIZO, regio Zoetermeer	Bert Boshoven
Ict op school	Kees van Rossenberg Frans Th. de Graaf Marieke van de Ree (verslag)
regio Delft	Richard Toussaint
TOWN, regio Tilburg	Frank van den Oetelaar
HOI, regio Haaksbergen	Wim Karreman
AB-ZHW	Bert Smids
KSV	Huub Schoenmakers
DICT	Jeroen Scholten
IJsselgroep	Jan Koolschijn (alleen 18 september aanwezig)

18 september na de lunch

Ict op school	René Nelissen Albert Schot
---------------	-------------------------------

19 september

CIAO	Bert Hoek
Ict op school	René Matthijsse
AB-ZHW	Peter Honselaar
Ict op school	Marianne Engelen Guus Smit Bert Buizert (facilitator)

Afwezig

organisatie

Naam

Hellendoorn	Jan Brand
PICTO, regio O Groningen	Klaas Pot Edie Bunt
TOWN	Jan Nooijen
AaVeeZet	Ad van Zeeland
Meppel	Henk Koning

- De presentaties zijn, voor zover mogelijk, als bijlage bij dit verslag gevoegd, evenals een verslag van de brainstorm als uitgevoerd op vrijdagmiddag.
- De genoemde acties zijn alleen van toepassing, voor zover niet overruled door het aanbod van KPN.

DONDERDAG 18 SEPTEMBER

Presentatie Kees van Rossenberg (ISPwijzer) – "Internetvoorzieningen voor het onderwijs na 2003"

Kees geeft met zijn presentatie de laatste update van het programma ISPwijzer inclusief, uiteraard, de laatste ontwikkelingen, zoals het mogelijk op handen zijnde aanbod van KPN.

Inmiddels staat een gezamenlijk statement van nl.tree & OCenW op de site. Het is van belang goed de contractuele voorwaarden van nl.tree te lezen (m.n. art 2 t/m 18 en i.h.b. art 2, 3 & 4). Geconcludeerd kan worden dat de prijs voor een vergelijkbare dienstverlening feitelijk met 30% omhoog gaat.

ACTIE ⇒ Kees stelt 't bij ISPwijzer namens het Platform SWV PO nog eens aan de orde of hier vanuit de Kwaliteitsregeling niet iets aan te doen is: nl.tree houdt zich niet aan de voorwaarden!

parkeren ⇒ Frank van den Oetelaar merkt op dat de stichting Kennisnet een taak heeft in het regelen van e-mail voor alle scholen. Dit onderwerp wordt geparkeerd.

Kees vraagt de aanwezige samenwerkingsverbanden een korte toelichting te geven op de stand van zaken m.b.t. de internetvoorziening in hun instelling (aantal betrokken scholen, gekozen aanpak, stand van zaken, bevindingen / ervaringen, knelpunten, vervolgstappen & planning). Van daaruit kan, indien gewenst, gezamenlijke actie geformuleerd worden. KSV bijt het spits af.

KSV (Huub Schoenmakers) – voortgang internetvoorziening na 2003

KSV is een interbestuurlijk samenwerkingsverband met zo'n 160 scholen. Verwacht wordt dat dit zal groeien naar zo'n 300. Het betreft 10 besturen, hoofdzakelijk PO. Voor wat betreft de aanpak, koos KSV ervoor met diverse partijen te onderhandelen over de verbinding, aan te sluiten op eigen diensten en beheer van KSV. Er is gesproken met KPN, Essent, Kabelcom en nl.tree.

De gekozen oplossing moest betaalbaar zijn voor een bestuur, rekening houdend met het percentage onrendabele lokaties. De kosten daarvoor kun je niet omslaan over alle scholen en het bleek dan ook voor sommige lokaties onhaalbaar. Er zijn meerdere gesprekken gevoerd, veelal in combinatie met onderaannemers van KPN. Ook is gekeken naar een experiment met een nieuwe satelietschotel. De oplossing moet uiteindelijk zo eenvoudig mogelijk zijn. DSL in combinatie satelliet is betaalbaar, maar wel duur. Voor draadloos lopen de kosten uiteen van €45 – €90 per leerling.

Bij 6 scholen is men inmiddels over op een nieuwe leverancier bij wijze van proef. De scholen doorlopen een testprogramma waarvan de resultaten eind volgende week worden opgeleverd, waarna er een advies naar het bestuur kan.

Groot probleem is dat niemand in het onderwijs eigenlijk diep in deze moeilijke materie wil duiken. Het is complex en specialistisch. Scholen moeten zich vooral gaan realiseren wat de migratie gaat betekenen. Scholen kunnen in hun dagelijkse praktijk niet meer zonder een goede en snelle verbinding. Er moet een forse uitrol over veel scholen gerealiseerd worden. KSV schrijft daar een plan voor. Wanneer het financieel kan, stelt Huub deze uitrol liefst naar achteren uit.

Presentatie Bert Boshoven (SIZO, Zoetermeer) – "Samenwerkingsverband SIZO-project Gemeente Zoetermeer"

Het SIZO-project (Snelle Implementatie ICT in Zoetermeers Onderwijs) is gestart op 1 november 2001 en loopt tot 1 november 2004. Bert Boshoven, projectleider ICT, heeft vanuit de gemeente een onafhankelijke plaats in het project. De subsidie is afkomstig van het programma Zoetermeer ICT-stad, waar Bert's SIZO-project deel van uitmaakt. Er is sprake van een kleine stuurgroep waarin vertegenwoordigers van alle onderwijsinstellingen. De kleinschaligheid is handig en levert veel snelheid op. Oprachtgever is het besturenoverleg.

Bert is het land doorgeweest om te leren van andere samenwerkingsverbanden. Hieruit is een samenwerking met de Infodesk van de IJsselgroep tot stand gekomen. Visie en strategisch plan zijn ontwikkeld door middel van strategische 'pressure cooker' sessies met hulp van Jeroen Scholten.

www.staatsinrichting.nl heeft inmiddels de ICT onderwijsprijs van het jaar gewonnen (een regionale prijs, gesponsord door bedrijfsleven). Daarnaast wordt gewerkt aan een ELO voor heel Zoetermeer (o.b.v. Fronter van Accesssium, samenwerkingsverband van Kennisnet & Siemens), Digital Playground en Grassroots (i.s.m. Atos Origin, zie: www.sizoproject.nl, www.zoetermeer.nl/onderwijs en www.grassroots.nl)

B&W Zoetermeer heeft de Raad geadviseerd door te gaan met SIZO. De centrale projectleider als motor blijkt belangrijk voor de voortgang. Tot 2007 is er €2 milj. beschikbaar voor SIZO. De scholen dragen zelf ook bij aan het project. Onlangs is daarnaast een Innovatie-arrangement ICT Beroepskolom Zoetermeer ingediend.

Digitaal leren / SIZO (Peter Molenaar) – voortgang internetvoorziening na 2003

Bij SIZO (50) en Digitaal leren (250) zijn zo'n 300 scholen betrokken plus de BVE-sector (Mondriaan en ID College). In totaal gaat het om zo'n 50.000 (30.000 + 20.000) leerlingen en studenten. Voor de internetvoorzieningen is een glasvezel-initiatief genomen, in navolging van TOWN. Doel is de scholen zoveel mogelijk bij elkaar te houden. Om die reden zochten Digitaal Leren en SIZO de samenwerking op. Op 12 september jl. kwamen alle bestuurders & materiedeskundigen in Den Haag bij elkaar. In Zoetermeer volgt binnenkort zo'n bijeenkomst. De Commissie Andriessen (olv Koos Andriessen) brengt in oktober advies uit. Doel is alle Haagse burgers binnen 10 jaar aan te laten sluiten op een glasvezelverbinding. Er is gesproken met nl.tree, KPN, Heutink en XS4all (voor de huishoudens). Ook is contact gezocht met het Stedelijk Initiatief Residentienet, een stichting opgericht voor/ door Haagse burgers, die ook voor het onderwijs wil optreden als ISP en connecties met KPN heeft.

Onlangs werden ICT- coördinatoren en directies van scholen PO en VO op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen. Er is een onderzoek uitgevoerd door VKA. Daarin is o.a. een aantal handige grafieken opgenomen (lasten per maand). Offertevergelijking wordt bemoeilijkt omdat ISP's zich niet aan het plan van eisen houden en met ongelijkluidende verhalen komen. Er is een notitie waarin de 4 aanbieders met elkaar vergeleken worden. NI.tree (volledig aanbod) en Heutink (aantrekkelijke prijs) springen daar uit.

- Wie belangstelling heeft voor deze notitie kan contact opnemen met Bert Boshoven.

Het aanbod om aan te sluiten bij Residentienet, zowel voor SIZO als Digitaal Leren, blijft staan. Er ligt een concept-brief klaar voor scholen. Voor 15 oktober zal een definitief advies naar de scholen worden gestuurd. De wens om gezamenlijk te acteren is duidelijk aanwezig.

- LUNCHPAUZE -

Presentatie Frank van den Oetelaar (TOWN) - Leerlijnplanner

TOWN wil het initiatief nemen voor het ontwikkelen van een digitale leerlijnplanner. Ondanks de aanwezigheid van apparatuur, content en interesse is de stap naar elektronisch leren en het leren van de toekomst voor veel scholen nog te groot. Mogelijk dat een leerlijnplanner dat gat zou kunnen overbruggen. Frank kreeg al enthousiaste reacties uit het veld en er zijn bedrijven geïnteresseerd in de ontwikkeling (Open Source). Ook is er samenwerking met de TU Eindhoven. De aanwezigen wordt gevraagd om feedback en reacties. Ook worden zij uitgenodigd voor de eerstvolgende informatiebijeenkomst. Zie: www.town.nl/leerlijnplanner

Uit de gevoerde discussie blijkt dat de schoolorganisatie om moet kunnen gaan met de problematiek die enorme inspanning en een grote investering vraagt. In de school en bij obd's is onvoldoende expertise aanwezig. Huub ziet het als algemeen belang om een code te ontwikkelen waarmee aangeboden materiaal (content) en ontwikkelingskenmerken geautomatiseerd gekoppeld kunnen worden. SLO en Kennisnet zouden hier graag aan meewerken, echter zonder een opdracht van OCeW gebeurt er

niets. Albert Schot en Jan Koolschijn geven didactisch tegengas en pleiten voor ruimte, je richten op leerstijlen van leerlingen en flexibiliteit

- Aan het eind van de sessie op vrijdag zal worden besloten aan welke onderwerpen meer aandacht te besteden, m.n. over de systematiek van benadering die het platform zou moeten kiezen als het om dit soort onderwerpen gaat (leerlijnplanner, ELO, content-ontwikkeling etc).

Kees van Rossenberg (Ict op school)– gezamenlijke acties Platform Samenwerkingsverbanden

Naast het delen van kennis en ervaring en het ontwikkelen van kennis, is in het platform afgesproken op het gebied van content-ontwikkeling tot een gezamenlijk initiatief te komen. De behoefte aan onderwijskundig materiaal is groot. Een van de doelstellingen is in elk geval om de kartelvorming bij educatieve uitgeverijen (het niet bereid zijn om educatieve content in kleinere bouwstenen ter beschikking te stellen, waardoor de leerkrachten kunnen 'shoppen' uit meerdere lesmethoden) te doorbreken.

Het ontwikkelen van educatieve content is uiteraard voorbehouden aan de specialisten op dit terrein. Door het platform als opdrachtgever in te zetten met een achterban van zo'n 1500 – 2000 scholen, moet het mogelijk zijn meer flexibele of nieuwe content-ontwikkelingsprocessen te initiëren. Dit project heeft daarin een katalyserende functie en is bedoeld als een impuls.

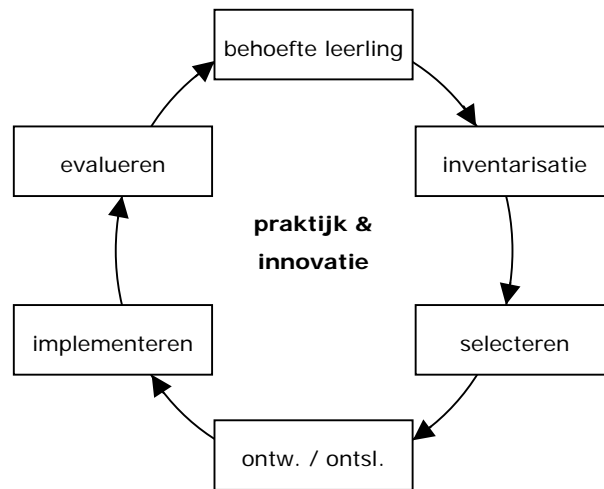
Mogelijke **oplossingsrichtingen**:

- (projectmatig) ontwikkelen van criteria voor goede inhoud, bijv. in de vorm van een '**keurmerk**' (didactisch verantwoord, passend onderwerp, direct bruikbaar, ontsluitbaar etc.)
- (projectmatig) ontwikkelen van goede **voorbeelden** (te gebruiken in ELO- / ict-omgeving, op basis van concrete behoeften uit het veld, vraaggestuurd, de leerling centraal, gericht op de integratie van ict in het onderwijs, m.b.v. contra-expertise van professionals, goed doordacht) met als uitgangspunten dat goede voorbeelden alleen in de praktijk te vinden zijn en dat zij de drempel bij onderwijsprofessionals moeten kunnen wegnemen

Er ontstaat een discussie over noodzaak, randvoorwaarden en kwaliteit van te ontwikkelen content, waaruit onder meer de volgende **aandachtspunten** naar voren komen:

- let op **format & kwaliteit** (verschillende methoden, lesvervangend, passend in leerlijn)
- gebruik **studenten** voor het ontwikkelen van kleine opdrachten, zowel op het gebied van practice & drill, als ontdekkend leren
- sluit aan bij wat leerkrachten al doen, zowel in het **primaire** als het **secundaire proces**
- begeleiding op **implementatieniveau** is essentieel voor succes
- begin alleen aan content-ontwikkeling wanneer je het professioneel kunt organiseren en een vorm hebt gevonden voor de **zakelijke vermarkting** en het **onderhoud** (denk aan aspecten als business model, juridische vorm, draagvlaklijn, eigendomsrecht, financiële aspecten, marketing en presentatie)
- het platform zou **ideeën** moeten ontwikkelen, geen producten en zich waar mogelijk moeten aansluiten bij professionele content-ontwikkelaars, zoals uitgevers
- denk aan bottom up ontsluiting van de content via **Kennisnet** (vanuit het veld i.p.v. andersom)

ontwikkeling van goede voorbeelden

Aanverwante discussie

Het blijkt samengevat niet zozeer de vraag welke content te ontwikkelen, maar in welke richting het platform zich zou moeten ontwikkelen, welke rol het platform in de toekomst zou moeten spelen en welke rol de stichting Ict op school daarin zou moeten spelen.

Twee rollen zijn daarbij denkbaar: het platform als

- a) **opdrachtgever** > consortium > contentbouwer(s)
het platform als breekijzer laten fungeren richting uitgeverijen
- b) **visie-ontwikkelaar** (ontwikkelen van voorbeelden, beïnvloeding van marktpartijen, beperkte doorlooptijd)
te overzien, realistisch; ieder samenwerkingsverband brengt iets in

Men is het erover eens dat het meenemen van implementatie en gebruik in het onderwijs van cruciaal belang is: een project eindigt pas als het succesvol gebruikt is door leerlingen in het onderwijs.

Presentatie Sven Maltha & Marieke Fijnvandraat (Dialogic) – Stappenplan voor scholen in onrendabele gebieden

Dialogic ontwikkelde in opdracht van OCenW en met subsidie van EZ een stappenplan (in de vorm van een toepassing) voor scholen in onrendabele gebieden.

Kees van Rossenberg leidt de presentatie in met enkele algemene opmerkingen. Er blijken op dit moment nog zo'n 759 schoollocaties in onrendabele gebieden te liggen (zonder DSL/Kabel).

Op het BEC (Breedband Expertise Centrum) na, komt EZ niet met een initiatief om als overheid het probleem op te lossen, maar legt de verantwoordelijkheid in het veld.

- Frans de Graaf, bestuurslid van Ict op school, vindt dat er vanuit beide stichtingsbesturen (Ict op school en Kennisnet) een signaal uit zou moeten gaan naar OCenW en EZ, bijvoorbeeld via de Kamer, waarin de vraag om aan de orde moet komen waarom de overheid haar verantwoordelijkheid in dezen niet neemt.

Het stappenplan biedt scholen de mogelijkheid een eenvoudige Quick scan uit te voeren en vast te stellen welke oplossingsrichting om te komen tot een adequate internetvoorziening het beste past. Unaniem wordt vastgesteld dat het uitvoeren van het bijbehorende actieplan een veel te zware belasting betekent voor de school. Er zal derhalve een ondersteunende dienst 'Ondersteuning & Expertise' moeten worden ingericht. De samenwerkingsverbanden kunnen daarin een significante rol spelen.

De reacties op het stappenplan zijn overwegend positief, het geeft inzicht in de materie, kent een analytische benadering die goed is ter ondersteuning van de besluitvorming. Voor de tijd dat er nog geen oplossing is, is het stappenplan voor veel partijen bruikbaar en waarschijnlijk ook in andere sectoren nuttig. De applicatie verwijst straks naar sites waarop regionale initiatieven worden bijgehouden en naar de site van Ict op school.

René Nelissen (Ict op school) – Actuele ontwikkelingen: Wat doet Ict op school met het thema samenwerking?

René Nelissen is portefeuillehouder van het stimuleren van samenwerking. Frans de Graaf, bestuurslid Ict op school, ondersteunt hem daarbij.

Het gaat daarbij om:

1. het creëren van volume van samenwerkende scholen
2. de kwaliteit van de samenwerking
3. de positionering van de samenwerkingsverbanden

door middel van:

- onderzoek (o.a. witte vlekken)
- praktijk (portretten)
- interventies (deskundigenpool, realiseren van nieuw initiatieven)
- instrumenten (kostenmodel, stimuleren van samenwerking in de praktijk)

Het accent lag tot nu toe vooral op volumevergroting. Ict op school wil meer en meer toe naar kwaliteitsverhoging en positieversterking. Geleidelijk zal ook meer aandacht worden besteed aan deskundigheidsbevordering, de specifieke voordelen van samenwerking in de praktijk en de beheersing van de kwaliteit van samenwerking (sturingsinstrumenten, instrumenten voor vraagarticulatie etc.) Samenwerking kan ook op andere, al dan niet innovatieve, beleidsterreinen interessant zijn. Nieuw is dat ook aandacht zal gaan naar secundaire processen.

De meest actuele ontwikkelingen worden zichtbaar in:

- nieuwe website Ict op school met een apart tabblad voor samenwerking, een nieuwe regiokaart met meer (analyse)mogelijkheden en een kostenmodelapplicatie (binnen 2 weken beschikbaar op de site)
- een publicatie gericht op het geven van een impuls aan lokale overheden (verschijnt binnen 3 maanden)
- het programma ISPwijzer (zie: www.ispwijzer.nl)
- een conferentie "Internetvoorzieningen na 2003" op 29 oktober 2003
- eZine samenwerkingsverbanden

In het algemeen kunnen de aanwezigen zich volgen in de gekozen bredere benadering. In de discussie die volgt komen een aantal zaken naar voren:

- het platform samenwerkingsverbanden zou niet alleen kennis en ervaring moeten uitwisselen, maar zich in de toekomst ook moeten richten op trendwatching en R&D; dit zal tot uitdrukking moeten in de rol, positie en invloed van het platform
- internationale ontwikkelingen worden wel gebruikt, maar niet structureel gevolgd en gedeeld (tenzij in onderzoeksrapporten)

- BEZOEK HCO, KIJKDUIN & AANSLUITEND DINER -

VRIJDAG 19 SEPTEMBER

Presentatie Peter Molenaar (Digitaal Leren, Den Haag)

Peter Molenaar geeft een presentatie over de actuele stand van zaken bij Digitaal Leren Den Haag.

Bert Hoek (CIAO, Amsterdam)

De Stichting CIAO heeft het gelijknamige gemeentelijke project overgenomen. Het project startte in 1997. Na wat interne strubbelingen, is het eerste doel van CIAO nu de eenheid tussen de scholen te bewaren en is er ruimte om aan te sluiten bij het platform samenwerkingsverbanden.

Presentatie Marianne Engelen & Albert Schot (Ict op school) – Deskundigheidsbevordering

Aan de oproep van Marianne en Albert om zich aan te melden door middel van een formulier wordt te plekke massaal gevolg gegeven.

Zie ook: www.reformpedagogiek.nl

Albert Schot zal een uitwerking aan eenieder toezenden. Huub Schoenmakers kan Marianne en Albert inzicht bieden in de monitor die door KSV-Limburg is ontwikkeld.

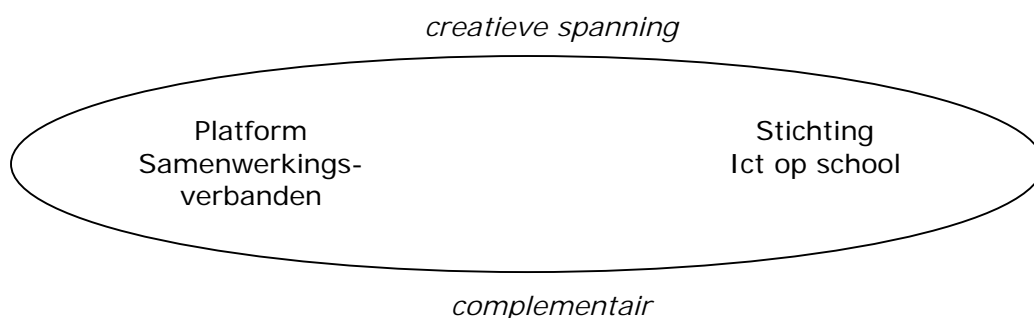
- RONDLEIDING ACADEMIE VOOR ICT ZOETERMEER –

Strategische planning Platform Samenwerkingsverbanden PO 2003 – 2004

Na een inleiding van Kees van Rossenberg volgt een korte brainstorm o.l.v. Bert Buizert onder het motto: "De stichting Ict op school is er even niet: wat willen we dan met het Platform Samenwerkingsverbanden PO in 2003 – 2004?". In de bijlage een overzicht van het resultaat van deze brainstormsessie.

Positionering van het Platform

Frans de Graaf mist een meer beleidsmatige oriëntatie als het gaat om de profilering van het Platform. De actieradius van de stichting Ict op school is beperkt door het spanningsveld met besturenorganisaties, ook al levert dit ook creativiteit en energie op. De scholen zelf zouden eigenlijk de belangrijkste beleidsmatige factor moeten zijn. De stichting Ict op school blijft op het voorwaardenscheppende niveau. Er is veel behoefte aan een partner met een beleidsoriënterende rol. De samenwerkingsverbanden staan dicht bij de scholen en hebben kracht door hun samenwerking in een platform. Wanneer het platform deze kracht zou benutten voor beleidsprioritering zou de samenwerking met Ict op school veel meer kunnen opleveren:

Dan kun je prioriteren: Wat kan je? Waar wil je naar toe? en daar de benodigde capaciteit en middelen bij zoeken. Frans pleit er met andere woorden voor om veel meer te zoeken naar positionering van het platform in plaats van toe te werken naar een makelaarsfunctie.

Het gaat in feite om een vertaling van de behoefte van scholen van regionaal naar landelijk niveau, aldus René Nelissen. Dit stelt eisen aan de vorm, structuur en kwaliteit van het Platform Samenwerkingsverbanden. Het platform zou moeten kunnen inspringen op de behoefte aan wat er nog niet is en niet overdoen wat al wordt aangeboden. De stichting moet uit de aard van haar positie terughoudend zijn en voorkomen dat haar verweten wordt aan aanbodsturing te doen, maar zij heeft wel behoefte aan een krachtige counterpart ten behoeve van beleidsoriëntatie en een vertaling van de vraag naar beleidsontwikkeling, steeds binnen het domein van ICT-integratie in het onderwijs. Een stevig platform zou bovendien een goede push kunnen geven aan een tweede golf van samenwerkingsinitiatieven.

Afsluiting

- Een volgend overleg van het Platform Samenwerkingsverbanden PO is gewenst in december / januari
- Niet alle samenwerkingsverbanden hebben een toelichting kunnen geven op hun status inzake ISP-selectie. Hier wordt nog een alternatieve vorm voor gezocht.
- Wanneer het KPN-aanbod doorgaat, zal een kleine groep de consequenties in de vorm van een notitie / aandachtspuntenlijst voorleggen aan de Directie ICT van OCenW. De visie van Ict op school wordt daaraan toegevoegd evenals een voorstel wie welke rol kan spelen om de behoeften daadwerkelijk te realiseren. Leden van deze ISP Taskforce zijn: ...
- Eind oktober / begin november zou een 1^e plan voor de positionering van het Platform Samenwerkingsverbanden gereed kunnen zijn (vraagarticulatie, krachtenbundeling als stimulans voor produktontwikkeling en het aanbieden van oplossingsrichtingen). Vervolgens moet er worden nagedacht over de rol van de stichting Ict op school. De aanwezigen zijn zeer positief over de richting die het plan krijgt, maar ziet het wel graag in een iteratief proces gerealiseerd. Een delegatie uit het platform wil graag een aandeel leveren in het schrijven van het plan: Peter Molenaar (ook namens SIZO), Frank van den Oetelaar, Jeroen Scholten (mede namens Jan Koolschijn) en Huub Schoenmakers willen graag hierin zitting nemen.
- René neemt de regie en doet binnen 3 weken een voorzet.

Het werkplan van de stichting Ict op school komt in november in het bestuur aan de orde. Daarin wordt een schets van het op te richten Platform Samenwerkingsverbanden als voornemen opgenomen.

Evaluatie

De aanwezigen zijn unaniem tevreden tot zelfs bijzonder positief over de bijeenkomst. De formule van twee dagen achtereen wordt als goed ervaren: er is meer tijd om dieper op de diverse onderwerpen in te gaan, ondanks de volle agenda. Compliment voor het time management.

Men is het erover eens dat een vervolgbijeenkomst in december of januari gewenst is.

Met dank aan Peter Molenaar en Bert Boshoven voor de organisatie!